

kakor hitro si bodo mislili, da starši ali učenci njih pregreška ne bodo zvedili, ali pa ko se njih kaznovanja ali kreganja nič več ne bodo bali. — Od tod pride, da so včasih še celó otroci dobrih staršev vendar le slabi, ker so navajeni, le staršev ali učencov, ne pa Boga se bati. Zatoraj otrok, ki ni v božjem strahu izrejen, pri vsem še tolikem in tolikratnem tepenji vendar le slab in zmirom slabji ostane; otroku pa, ki se Boga boji, ki je v strahu božjem izrejen, je več del že sama beseda zadosti. Dostikrat se starši in rejniki vprašujejo: Kako je to, da je uni sin tako dober, una hči tako dobra, moj sin pa tako samopašen, moja hči tako malopridna? Ne čudite se temu; to stori pomanjkanje strahu božjega!

Komur koli je tedaj na kerščanski izreji in pravi sreči otrok v resnici ležeče, tudi iz serca želi zvediti, kako se z mladega in s pridom strah božji v serca otrok vsaditi, in v njih sercih vkoreniniti in ohraniti more. In ravno to, kar je nad vse drugo potrebno, hočemo zdaj zverstama razložiti.

(Dalje prih.)

Nauk v branji v srednjem in višjem razredu ljudskih šol.

(Dalje.)

Takošne splošne pomote pri naglaševanju učitelj odpravlja, če skerbi

1. da se otroci zadosti (mehanično) urno brati navadijo, ker brez tega ni mogoče, da bi pri branji pametno naglaševali in resnično izrazovali.

2. Če se učenci vedno napeljujejo, da razumejo, kar berejo. Le kdor vé, kaj bere in zraven potrebno občuti, tudi more to pametno povedati. Zakaj se navadno ljudje, pa tudi otroci ne pregrešé zoper resnično naglaševanje, kadar govoré? Zato, ker razumejo in čutijo, kar izgovarjajo. — Z vsem svojim podukom naj učitelj skerbi, da se učenci duševno izobražujejo, in pri posameznih berilnih vajah pa, da jih razumejo. Otroci naj se napeljujejo po vprašanjih, da berilni zapopadek vselej na tanko preduhtajo, kar ne storé vselej zavoljo zložnosti in zanikernosti, tudi kjer bi to lahko storili.

3. Treba je, da učitelj učencem tudi večkrat sam na glas bere ali kak drugi bolj zmožnejši učenec, da se otroci ne navadijo napčnega in neprijetnega šolskega naglaševanja.

4. Se ne sme pozabiti, da dobro naglaševanje se pridobuje tudi s tem, da se v šoli s pravim glasom podučuje. Ako učitelj besede krepko izgovarja in dobro naglašuje, se tudi učenci tega navadijo tako, da še ne vejo, kdaj in kako. Kdo že ni tega zapazil, če je bil že večkrat pri očitnih šolskih preskušnjah? Če se v šoli mirno, pohlevno in razumno govori, potem je tudi komaj misliti, da bi bilo pri branji ravno nasprotno. — Če se pa v šoli preveč glasno in enoglasno podučuje in govori, potem tudi ni čudno, da se tako bere. Posamezno se otrok lahko pregreši s tem, da ne pazi na ločnice in da posameznih stavkov prav ne naglašuje. Kadar učenec ne pazi na ločnice, naj ga učitelj na nje spomni, in če je treba, naj mu sam lepo prebere. Pri pomotah zoper naglašanje v golem stavku pa, kakor smo že rekli, vodila ne pomagajo; take pomote naj se tedaj le po primernih vprašanjih ali pa tudi s tem odpravljajo, da se učencu taki stavki izgledno berejo. Dve pomoti se tukaj rade vsilujete, namreč, da se kaki del stavka ne naglašaja, kakor bi se mogel, ali pa, da se naglašaja drugi del, kateri bi se ne smel. Kar prvo zadene, je dosti, da se kar naravnost praša po delu v stavku, ki se ni celó nič ali pre malo naglasilo.

Ko bi n. pr. v stavku: „Solnce razsvitljuje in ogreva zemljo“, povedek „zemljo“, se ne povdaril zadosti, naj bi učitelj prašal: Kaj razsvitljuje in ogreva solnce? Otrok bi odgovoril: „zemljo“ in sicer s pravim glasom, ker ga je učiteljevo vprašanje napeljalo na zapopadek in na naj imenitnejši zaum v govorjenji. Potem naj se stavek še enkrat prebere, in povedek naj se bere v tem glasu, v katerem se je odgovorilo. Kadar se pa beseda naglašuje, ktera bi se ne smela, naj učitelj učenca opomni, da po takem povdanku bi poslušavec lahko kaj drugega mislil, kakor pa to, kar mu bravec hoče povedati. Ko bi otrok v stavku: „Pomlad lepša zemljo“ — besedo „Pomlad“ premočno povdaril, bi mu učitelj kar rekel, da ni treba besede „zemljo“ tako povdarjati, ker se tukaj ne misli na zimo. V spodnjem razredu, se vé, se to še ne more tirjati, ker otroci ne razumejo, kaj se pravi razlikovati, nasprotno povedati in dokazovati. Pove naj se jim le, da naj te besede nikar ne povdarjajo, in naj se jim izgledno prebere. Po taki in enaki poti naj se čut za pravo naglaševanje že zgodaj izobražuje. V zgornjem razredu pa naj se tudi pové, za-

kaj se more tako in ne drugače naglaševati; posebno naj se pokažejo krivi zaumki, kateri bi se vtegnili pripetiti pri nap-
čnem naglaševanju. Tako bi se v gori omenjenem izgledu v
višjem razredu smelo prašati: Kaj bi si poslušavec lahko mi-
slil, če bi se beseda „pomlad“ tako krepko naglaševala? —
Koristno je, če se tako ravna tudi zavoljo tega, ker se otroci
s tem prisilijo, da posamezne stavke tako razumejo, kakor se
s celoto vežejo.

(Dalje prih.)

Tečno učilo.

K a z a v n i p o d u k.

Ž i v a l i.

S n o v a. Zajec, serna, divja koza, jelen; volk, medved,
lesica, jazbec, dihur, kuna, lev; kušar, kača, žaba; posterv,
karp, ščuka, som, mrena, klin, lipan, jegulja, menek, rak;
čebela, osa, metulj, muha, mravlja, gosenca, keber, červ,
polž.

U č b a. Zajec živi po gojzdih, vertih in poljih; je zelo
boječ in hiter; ima okroglasto glavo, dolge ušesa, preklano
zgorjnjo šobo, dolge zadnje, in kratke sprednje noge, in kra-
tek rep. Jé deteljo, travo, zelje, pa tudi mlade drevesca rad
oglodá. Zajčje meso je prav dobro. Iz zajčje dlake delajo
klobuke. — Serna je nekoliko manjša, kakor domača koza;
ima kratke rožičke, in živi po gorah in gojzdih. Daje dobro
meso in kožo. — Divja koza je skoro ravno taka, kakoršne so
domače koze. Rožičke ima kratke. Barve je sivkaste. Noge
ima tanke, s kterimi berzno skače. Živi večidel po gorah.
Nje meso in koža je za rabo. — Jelen je manjši, kakor konj;
ima velike vejate roge, šibko telo, zelo urne noge in nepre-
klan rog na nogi. Jé travo, listje, zeliša, mlade drevesne
popke i. t. d. Po dnevu je večidel v gojzdu, — po noči pa se
gre past na polje in travnike. Daje nam meso, kožo, roge, —
pa tudi napravi na polji marsikaj škode. — Volk je podoben
velikemu psu, samo da ima bolj košat rep; je navadno siv-
kast, in je tako močan, da lahko nese ovco v gobcu. Kadar
je izstradan, se poloti tudi človeka. Živi po gorah in gojzdih.